

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

R J E Š E N j E

**po Zahtjevu Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i
Hercegovini protiv Vlade Kantona Sarajevo**

Sarajevo
Oktobar, 2008. godine

Broj: 01-01-26-048-36-II/07
Sarajevo, 22.10.2008. godine

Na osnovu člana 42. tačka g), a u vezi sa članom 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05 i 76/07) u postupku pokrenutom po Zahtjevu, broj: 01-01-26-48-II/07 od 26.12.2007. godine, podnesenom od strane Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i Hercegovini, zastupanom po advokatu Selimović Almiru, Maršala Tita 29, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Kantona Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo, Konkurencijsko vijeće na 74. (sedamdeset i četvrtoj) sjednici održanoj dana 22.10.2008. godine, donijelo je

R J E Š E N j E

1. Utvrđuje se da Vlada Kantona Sarajevo članom 20. Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 02/08) sprečava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na području Kantona Sarajevo, u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji.
2. Nalaže se Vladi Kantona Sarajevo da u vremenskom roku od 3 (tri) mjeseca izmijeni član 20. Odluke iz tačke 1. ovog Rješenja na način da Komisija za lijekove u predviđenim rokovima može vršiti zamjenu lijekova inostranih proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja na području Kantona Sarajevo pod istim uslovima i kriterijima utvrđenim za izbor proizvođača lijeka koji se uvrštava na Listu lijekova.
3. Nalaže se Vladi Kantona Sarajevo da u ostavljenom vremenskom roku dostavi dokaze o izvršenju obaveze iz tačke 2. ovog Rješenja Konkurencijskom vijeću.
4. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 26.12.2007. godine, pod brojem: 01-01-26-48-II/07, zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka, podnesen od strane Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Udruženje ili Podnosilac zahtjeva), koje zastupa advokat Selimović Almir, Maršala Tita 29, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Kantona Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo, radi utvrđivanja usaglašenosti Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja

Kantona Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja, broj: 02-05-7141/17/02 od 04.04.2002. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 13/02, u daljem tekstu: Odluka), sa Zakonom o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon).

Uvidom u dostavljeni Zahtjev i priloženu dokumentaciju Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan, te je tražilo dopunu Zahtjeva dopisima broj: 01-01-26-048-1-II/07 od 04.01.2008. godine, broj: 01-01-26-048-5-II/07 od 21.02.2008. godine i broj: 01-01-26-048-7-II/07 od 13.03.2008. godine.

Tražene podatke Podnosilac zahtjeva dostavio je dopisima zaprimljenim pod brojem: 01-01-26-048-4-II/07 od 05.02.2008. godine, brojem: 01-01-26-048-6-II/07 od 29.02.2008. godine i brojem: 01-01-26-048-8-II/07 od 24.03.2008. godine.

U skladu sa članom 31. stav (2) Zakona, Konkurencijsko vijeće je na zahtjev Podnosioca zahtjeva, koji je zaprimljen dana 16.01.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-2-II/07, dopisom broj: 01-01-26-048-3-II/07 od 16.01.2008. godine, odobrilo produženje roka za dopunu i kompletiranje Zahtjeva.

Nakon dostave traženih podataka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Zahtjev kompletan u skladu sa članom 28. stav (1) Zakona, te dana 07.05.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-9-II/07, Podnosiocu zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog zahtjeva u skladu sa članom 28. stav (3) Zakona.

Podnosilac zahtjeva u Zahtjevu je naveo:

- da se članom 18. stav 3. Odluke ukida konkurencija u javnim nabavkama, jer su domaći proizvođači lijekova u povoljnijem položaju od stranih proizvođača lijekova. Kao razlog navodi se da je pomenutom odredbom propisano da se lijek sa zaštićenim nazivom inostranog proizvođača automatski skida sa liste lijekova koje građani mogu dobiti na teret Fonda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, u slučaju kada domaći proizvođač lijekova stavi u promet lijek identičnog sastava, jačine i pakovanja, tada se lijek inostranog proizvođača automatski zamjenjuje sa zaštićenim nazivom domaćeg proizvođača;
- da Odluka osigurava domaćim proizvođačima dominantan položaj, koji oni redovno zloupotrebljavaju. Tu se ukazuje na činjenicu da kada se lijek stranog proizvođača na tržištu pokaže interesantan i profitabilan, domaći proizvođač registruje i stavlja u promet lijek istih svojstava, a da nije morao ulagati znatna sredstva za istraživanje tržišta, što je prethodno da bi došao na listu morao učiniti strani proizvođač;
- da država ima opravdan interes da zaštiti domaćeg proizvođača, ali da je ovaj način zaštite neprimjeren jer je domaći proizvođač u puno povoljnijem položaju od stranog proizvođača, zbog činjenice da njegov proizvod nije opterećen carinskim dažbinama i ima mogućnost povrata PDV-a. Pored toga navodi se da je članom 3. stav 2. Odluke o obaveznom korištenju preferencijalnog tretmana domaćeg u postupku javnih nabavki ("Službeni glasnik BiH", br. 105/06), domaćem proizvođaču obezbjeđena i dodatna pogodnost prilikom računanja cijena ponuda, gdje se u svrhu poređenja ponuda, ista umanje za preferencijalni faktor cijene domaćih proizvoda u visini od 10%;
- da je Prijedlog nove Odluke koja reguliše istu problematiku, iz oktobra 2007. godine, u pripremi i da postoji bojazan da će se usvojiti bez davanja mišljenja Konkurencijskog

vijeća, iako bi u smislu člana 25. stav 2. Zakona, predlagač navedenog propisa bio dužan to učiniti.

U članu 18. stav 3. Odluke je propisano da se izmjene i dopune ove Odluke, odnosno Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja na području Kantona Sarajevo, vrše na način i po postupku na koji su doneseni izuzev u slučaju kada domaći proizvođač stavi u promet lijek identičnog sastava, jačine i pakovanja, koji se već nalazi na listi sa zaštićenim nazivom inostranog proizvođača, kada se automatski zamjenjuje sa zaštićenim nazivom domaćeg proizvođača.

U vrijeme podnošenja Zahtjeva, na snazi je bila navedena Odluka iz 2002. godine. Međutim, u toku postupka razmatranja i dopune Zahtjeva, a prije donošenja Zaključka o pokretanju postupka, stupila je na snagu nova Odluka o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja, broj: 02-05-180-9/08 od 10.01.2008. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 02/08, u daljem tekstu: nova Odluka) o čemu je Podnosilac zahtjeva u dopisu broj: 01-01-26-048-4-II/07 od 05.02.2008. godine obavijestio Konkurencijsko vijeće.

Članom 20. nove Odluke se navodi da redovnom godišnjom revizijom i svaka tri mjeseca Komisija za lijekove vrši zamjenu lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja na području Kantona Sarajevo sa lijekom domaćeg proizvođača registrovanog na području Federacije BiH, identičnog generičkog sastava, oblika i jačine, za koji je u međuvremenu dobiveno odobrenje nadležnog organa za stavljanje lijeka u promet i podnesen zahtjev Komisiji za uvršavanje na Listu lijekova. Dalje se navodi da u slučaju kada dva ili više domaćih proizvođača registrovanih na području Federacije BiH registruju lijek istog generičkog sastava, oblika i jačine u odnosu na lijek inostranog proizvođača koji se već nalazi na Listi lijekova, ravnopravno se stavljaju na istu kao zamjena lijeka inostranog proizvođača.

Analizom navoda Podnosioca zahtjeva, kao i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev za pokretanje postupka, Konkurencijsko vijeće je ocjenilo da se povrede Zakona koje navodi Podnosilac zahtjeva ne mogu utvrditi bez provođenja postupka, te je dana 13.05.2008. godine pod brojem: 01-01-26-048-11-II/07, donio Zaključak o pokretanju postupka. Zaključak o pokretanju postupka je pokrenut protiv Vlade Kantona Sarajevo zbog osnovane sumnje da postoji povreda člana 4. stav (1) Zakona.

Zahtjev je podnesen protiv člana 18. Odluke, tada važeće Odluke. U međuvremenu, Vlada Kantona Sarajevo je usvojila novu Odluku koja članom 20. na sličan način kao i u ranijoj Odluci u članu 18., uređuje način zamjene lijekova inostranih proizvođača lijekova domaćim proizvođačima.

U skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je po jedan primjerak Zaključka o pokretanju postupka i Zahtjeva za pokretanje postupka, aktom broj: 01-01-26-048-16-II/07 od 14.05.2008. godine, dostavilo na odgovor Vladi Kantona Sarajevo i Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo.

Vlada Kantona Sarajevo, zastupana po Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo, dostavila je traženi odgovor, koji je od strane Konkurencijskog vijeća zaprimljen dana 28.05.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-17-II/07.

Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo u svom odgovoru navodi sledeće:

- da je Konkurencijsko vijeće pogrešno donijelo Zaključak o pokretanju postupka i da smatraju da je zahtjev Udruženja trebalo odbiti kao nedopušten. Kao razlog navodi se da se odredbe člana 4. stav (1) Zakona, koje propisuju zabranjena konkurencijska djelovanja, u vidu sporazuma, ugovora, pojedinih odredbi sporazuma ili ugovora, zajedničkih djelovanja, izričitih ili prećutnih dogovora privrednih subjekata, kao i odluka udruženja privrednih subjekata, ne mogu primjeniti na osporavanu Odluku, s obzirom da je to odluka nosioca državne vlasti, Vlade Kantona Sarajevo koja se temelji na zakonu. Da ona ne predstavlja sporazum, ugovor, djelovanje ili dogovor privrednih subjekata i da Kanton Sarajevo nije privredni subjekt, nego nosilac državne vlasti;
- da je Zahtjev Udruženja neosnovan iz razloga što je osporavani član 20. nove Odluke u skladu sa članom 4. stav (3) Zakona, u smislu da sporazumi iz stava (1) ovog člana nisu zabranjeni, ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, a koji nameću samo ograničena neophodna za postizanje ciljeva i ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda. Da su odredbe člana 20. upravo u funkciji doprinosa unapređenja proizvodnje lijekova u Bosni i Hercegovini i tehnološkog i ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine, a da je potreba za tim posebno izražena zbog opšte ekonomske situacije u zemlji, usljed njene ratom razorene ekonomije i industrije. Pored toga navodi se da su mjere zaštite i podsticanja domaće farmaceutske industrije uobičajena praksa velikog broja zemalja u razvoju i da je to u skladu sa konceptom "nacionalne politike lijekova", koju je osamdesetih godina prošlog vijeka kao preporuku uvela Svjetska zdravstvena organizacija. Da su odredbe člana 20. nove Odluke u skladu sa Politikom lijekova Federacije BiH, koju je donijela Vlada Federacije BiH, a kojom se utvrđuje pravilo da se u cilju zaštite i podsticaja domaće proizvodnje, na listi lijekova prvo stavljaju lijekovi domaćih farmaceutskih kompanija, a zatim lijekovi iz uvoza, osim u slučaju kada domaća proizvodnja nije u mogućnosti da odgovori ukupnim potrebama tržišta;
- da je lista lijekova iz sporne Odluke samo jedan segment u tržištu lijekova, čija se potrošnja finansira iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a sredstva se obezbjeđuju iz doprinosa osiguranika, koji se u najvećem njegovom dijelu obezbjeđuje iz doprinosa domaćih obveznika;
- da se potrošačima - krajnjim korisnicima primjenom odredbi člana 20. nove Odluke u potpunosti obezbjeđuje dostupnost svih esencijalnih lijekova.
- da odredbe člana 20. nove Odluke ne isključuju konkurenciju stranih proizvođača u bitnom dijelu proizvoda, u smislu člana 4. stava (3) tačke b) Zakona, s obzirom da su lijekovi stranih proizvođača na listi lijekova u Bosni i Hercegovini zastupljeni sa 3/4 , a domaći proizvođači lijekova sa 1/4 ukupnog broja lijekova na listi lijekova. Takođe, na listi lijekova nove Odluke Kantona Sarajevo nalazi se 316 ili 74% lijekova stranih proizvođača, a 113 ili 26% lijekova domaćih proizvođača. Tako je prema ovim navodima konkurencija na tržištu lijekova u najvećem dijelu Bosne i Hercegovine slobodna, a lista lijekova iz nove Odluke, koja se finansira sredstvima zdravstvenog osiguranja, predstavlja samo jedan manji segment tržišta, gdje su također strani proizvođači većinom zastupljeni, što opovrgava navode Podnosioca zahtjeva da se odredbama člana 20. nove Odluke obezbjeđuje dominantan položaj domaćim proizvođačima lijekova.

Konkurencijsko vijeće je u daljem postupku, radi prikupljanja relevantnih podataka, tražilo dodatne podatke i informacije od stranaka u postupku koji su u ostavljenom roku dostavljeni.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu raspoloživih dokaza u predmetnom slučaju potrebno izvršiti dopunsku analizu, obzirom da je riječ o osjetljivoj privrednoj grani, te je u skladu sa članom 41. stav (2) Zakona, dana 24.07.2008. godine, pod brojem 01-01-26-048-23-II/07, donijelo Zaključak o produženju roka za donošenje rješenja za dodatna 3 (tri) mjeseca.

Nakon analize dostavljenih i prikupljenih podataka, Konkurencijsko vijeće je imajući u vidu činjenicu da se u ovom predmetu radi o strankama sa suprostavljenim interesima, u skladu sa članom 39. Zakona, zakazalo usmenu raspravu.

Dana 08.09.2008. godine, zakonski zastupnik Vlade Kantona Sarajevo, je u sjedištu Konkurencijskog vijeća izvršilo uvid u spis.

Usmena rasprava je održana dana 11.09.2008 godine u sjedištu Konkurencijskog vijeća.

Neposredno prije početka usmene rasprave od strane Podnosioca zahtjeva, odnosno njegovog punomoćnika, zaprimljen je akt pod brojem: 01-01-26-048-27-II/07 od dana 11.09.2008. godine, kojim se obavještava Konkurencijsko vijeće da neće moći prisustvovati usmenoj raspravi te traži da se usmena rasprava održi i bez njegovog prisustva. Također navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka od 25.12.2007. godine, te ostalih dopisa i dopuna Zahtjeva u ovom predmetu.

Usmenoj raspravi nije prisustvovao predstavnik Podnosioca zahtjeva, a od strane druge stranke u postupku, Vlade Kantona Sarajevo, prisustvovali su: zamjenik pravobranioca Kantona Sarajevo, sekretar u Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo i pomoćnik misnistra za farmaciju Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

U toku usmene rasprave zastupnici Vlade Kantona Sarajevo su ostali pri svom prijedlogu da se zahtjev Podnosioca zahtjeva odbije i u suštini ponovili svoje stavove koje su naveli u odgovoru na Zahtjev o pokretanju postupka. Kako bi podkrijepili svoje tvrdnje, pored do sada dostavljene dokumentacije, priložili su sledeće dokumente: Odluku o davanju saglasnosi na dokument Politika lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 19/08) i prijedlog dokumenta Politika lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine; Uporedni pregled proizvodnje i prodaje lijekova u BiH u 2006. godini i procjena za 2007. godinu, sačinjen od strane privrednog subjekta "Farmavita" d.o.o. Sarajevo; pregled stanja prodaje lijekova na tržištu Hrvatske i Srbije za 2007. godinu i procjena tržišta lijekova u BiH za 2007. godinu od strane privrednog subjekta "Bosnalijek"; Popis lijekova koji su u toku 2007. godine skinuti sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

U toku usmene rasprave, a u cilju boljeg sagledavanja načina rada Komisije za lijekove Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, predstavnici Vlade Kantona Sarajevo izjavili su da će Konkurencijskom vijeću naknadno dostaviti kriterije o načinu rada Komisije za lijekove.

Pored navedenih dokumenata predočena su i dva odgovora na dopise privrednog subjekta "Farmavita" d.o.o. Sarajevo upućene Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine i Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, kojima su traženi statistički podaci o prometu stranih i domaćih lijekova na tržištu Bosne i Hercegovine, kao i podaci o uvozu lijekova u Bosnu i Hercegovinu. S obzirom da navedenim dopisima nisu dobijeni traženi podaci, predstavnici Vlade Kantona Sarajevo insistirali su na tome da bi za dalji tok postupka bilo značajno da Konkurencijsko vijeće zvanično zatraži podatke od navedenih institucija.

Nakon završetka usmene rasprave, a po zahtjevu predstavnika Vlade Kantona Sarajevo, Konkurencijsko vijeće je dana 15.09.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-32-II/07 uputilo dopise Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine i Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine, kojima su traženi podaci o prometu domaćih i stranih proizvođača lijekova na tržištu Bosne i Hercegovine.

Dana 02.10.2008. godine Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dopis broj: 01-01-26-048-35-II/07 od Uprave za indirektno oporezivanje BiH da ne raspolažu sa traženim podacima.

U skladu sa obavezom koju su preuzeli na usmenoj raspravi, Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo dostavilo je Konkurencijskom vijeću akt Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, zaprimljen dana 23.09.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-34-II/07, u kojem se navode kriteriji o načinu rada Komisije za lijekove Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

U skladu sa članom 3. Zakona, te članovima 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/06), Konkurencijsko vijeće je odredilo relevantno tržište za predmetni slučaj.

Relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području.

Relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Relevantno tržište koje je Konkurencijsko vijeće odredilo za predmetni slučaj je tržište izdavanje lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na području Kantona Sarajevo.

Prilikom alalize relevantnog tržišta kao posmatrana godina uzeta je 2007. godina, kao godina koja je prethodila Zaključku o pokretanju postupka.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, izvršena je analiza zastupljenosti domaćih i stranih proizvođača lijekova na relevantnom tržištu.

U Tabeli br.1 prikazana je zastupljenost farmaceutskih kuća prema broju izdatih recepata i vrijednosti na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u 2007. godini.

Tabela br. 1

R.b.	Farmaceutska kuća	Broj izdatih recepata	Vrijednost (KM)
1.	BOSNALIJEK, FBiH	(..)** ¹	(..)**
2.	LEK, Slovenija	(..)**	(..)**
3.	KRKA, Slovenija	(..)**	(..)**
4.	PLIVA, Hrvatska	(..)**	(..)**
5.	BERLIN CHEMIE, SR Njemačka	(..)**	(..)**
6.	NOVO NORDISK, Danska	(..)**	(..)**
7.	GLAXO WELCOME, V. Britanija	(..)**	(..)**
8.	JADRAN, Hrvatska	(..)**	(..)**
9.	BELUPO, Hrvatska	(..)**	(..)**
10.	FARMAVITA, FBiH	(..)**	(..)**
11.	ABBOTT, SAD	(..)**	(..)**
12.	ELI LILLY, V. Britanija	(..)**	(..)**
13.	ALKALOID, Makedonija	(..)**	(..)**
14.	H. LA ROCHE, Švajcarska	(..)**	(..)**
15.	SANOFI AVENTIS, Francuska	(..)**	(..)**
16.	Ostali (strani proizvođači)	(..)**	(..)**
UKUPNO:		2.761.893	47.904.903,00

Iz navedene tabele proizilazi da je ukupan broj izdatih recepata sa Liste lijekova u 2007. godini 2.761.893, ukupne vrijednosti u iznosu od 47.904.903,00 KM. Od toga broj izdatih recepata koji se odnosi na domaće proizvođače lijekova iznosi 1.739.706 u vrijednosti od 28.098.863,37 KM, a broj izdatih recepata koji se odnose na strane proizvođače lijekova je 1.022.187 u vrijednosti od 19.806.039,63 KM.

Procentualno izražen broj i vrijednost lijekova izdatih na recept sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u 2007. godini, prikazan je u Tabeli br.2.

Tabela br. 2

Proizvođači lijekova	Broj izdatih recepata (%)	Vrijednost (%)
Domaći	62,99	58,66
Strani	37,01	41,34
Ukupno:	100,00	100,00

Iz podataka koji su navedeni u tabelama proizilazi da su domaći proizvođači lijekova na relevantnom tržištu u 2007. godini i vrijednosno i po broju izdatih recepata bili zastupljeniji od stranih proizvođača lijekova. Domaći proizvođači lijekova u oba segmenta su zastupljeni na relevantnom tržištu sa više od 50%.

U dopisu Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, koji je dostavljen na samoj usmenoj raspravi, se navodi da je u 2007. godini izvršena zamjena jedanaest (11) lijekova koji se nalaze na Listi lijekova inostranih proizvođača sa domaćim proizvođačima lijekova, čime je izvršena određena ušteda novčanih sredstava.

¹ (..)**- Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Konkurencijsko vijeće je cjeneći sve činjenice i dokaze koji su izvedeni u predmetnom postupku, utvrdilo da se novom Odlukom krše odredbe člana 4. stav (1) tačka b) Zakona iz sljedećih razloga:

Konkurencijsko vijeće smatra da su neosnovani navodi Vlade Kantona Sarajevo da se član 4. stav (1) Zakona ne može primjeniti na osporavanu Odluku, jer je to odluka nosioca državne vlasti, Vlade Kantona Sarajevo koja se temelji na zakonu.

Članom 2. stav (1) tačka b) Zakona je propisano da se njegove odredbe primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utiču na tržište, odnosno kada svojim djelovanjem sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju na relevantnom tržištu.

U članu 4. stav (1) Zakona je navedeno da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti ili prećutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke privrednih subjekata (podrazumijeva i odluke koje donose tijela državne uprave i lokalne samouprave – član 2. stav (1) Zakona).

U skladu sa navedenim, nesporno je da je Vlada Kantona Sarajevo, u smislu navedenih odredbi Zakona, tijelo lokalne samouprave i da je svojim djelovanjem posredno uticala na relevantno tržište, nametanjem ograničenja i time uticala na sprečavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije.

Članom 20. stav (1) nove Odluke propisano je da će redovnom godišnjom revizijom i svaka tri mjeseca nakon iste Komisija za lijekove pri Zavodu za zaštitu zdravlja Kantona Sarajevo, vršiti zamjenu lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova sa lijekom domaćeg proizvođača registrovanog na području Federacije BiH, identičnog generičnog sastava, oblika i jačine, za koji je u međuvremenu dobijeno odobrenje nadležnog organa za stavljanje lijeka u promet i podnesen zahtjev Komisiji za uvrštavanje na Listu lijekova.

Ovakvim načinom zamjene lijeka stranog proizvođača lijekom domaćeg proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova, za Komisiju za lijekove je utvrđena obaveza zamjene, čime se direktno utiče na sprečavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije na relevantnom tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na području Kantona Sarajevo. Ovom Odlukom se sprečava konkurencija na relevantnom tržištu, te osnovni tržišni principi (kvalitet, cijena, kontinuitet isporuke i snabdijevanja i dr.) ne mogu se primijeniti. U ovom slučaju inostrani proizvođači lijekova su isključeni iz konkurencije na relevantnom tržištu bez obzira na sve bitne karakteristike lijeka i ostale elemente i stavljeni su u neravnopravan položaj u odnosu na domaće proizvođače lijekova u Federaciji BiH.

Dakle, inostrani proizvođač skida se sa Liste lijekova uz jedini uslov da domaći proizvođač proizvede lijek istog generičkog sastava, oblika i jačine. Navedena tri parametra su dovoljna da se izvrši zamjena lijeka inostranog sa domaćim proizvođačem čime se ne uzima u obzir interes krajnjeg potrošača.

Članom 20. stav (2) nove Odluke je propisano da kada dva ili više domaćih proizvođača registrovanih na području Federacije BiH registruju lijek istog generičkog sastava, oblika, jačine u odnosu na lijek inostranog proizvođača a koji se već nalazi na Listi lijekova, lijek domaćih proizvođača se stavlja na Listu kao zamjena lijeka inostranog proizvođača.

Ovom odredbom nove Odluke se, pored sprečavanja, ograničavanja i narušavanja tržišne konkurencije stranih proizvođača lijekova sa domaćim, ukida i konkurencija između domaćih proizvođača lijekova u Federaciji BiH. Naime, ovdje se domaći proizvođači lijekova u Federaciji BiH ravnopravno stavljaju na Listu lijekova. Dakle, članom 20. stav (1) i (2) nove Odluke se sprečava, ograničava i narušava konkurencija na relevantnom tržištu jer je dovoljno da domaći proizvođač(i) proizvede lijek koji je na Listi lijekova i time se isti skida sa Liste inostrani proizvođač lijeka.

Navodi Vlade Kantona Sarajevo da je član 20. nove Odluke u skladu sa članom 4. stav (3) Zakona, koji propisuje da sporazumi nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribuciji roba i/ili usluga u Bosni i Hercegovini, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, u suprotnosti su sa tačkom b) istog stava koji kao uslov nameće to da se takvim sporazumima ne omogućava isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga. Kako je već navedeno u Tabelama br. 1. i 2. domaći proizvođači lijekova u 2007. godini su bili zastupljeni na relevantnom tržištu više od 50%, te daljim sprovođenjem spornih odredbi člana 20. nove Odluke, će se nastaviti dalja zamjena lijekova inostranih proizvođača sa domaćim. Dakle, jasno je da ovakve odredbe člana 20. nove Odluke sprečavaju, ograničavaju i narušavaju konkurenciju u bitnom dijelu relevantnog tržišta prometa lijekova koji se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na području Kantona Sarajevo.

U skladu sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetna Odluka sprečava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, u smislu člana 4. stav (1) tačke b) Zakona jer vrši ograničavanje tržišta dovodeći inostrane proizvođače lijekova u neravnopravan položaj u odnosu na domaće proizvođače lijekova.

U skladu sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je naložilo Vladi Kantona Sarajevo da u roku od 3 (tri) mjeseca izmjeni odredbe člana 20. osporavane Odluke i da o izvršenju iste dostavi dokaze Konkurencijskom vijeću.

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica i dokaza, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba. Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog Rješenja, odnosno od dana njegovog objavljivanja.

Predsjednik

Ibrica Lakišić